

DE BODEM

In de herfst

Zoals we hebben gezien, is een gezonde bodem een bodem die krioelt van het leven. Het is essentieel om de grond even goed te verzorgen als onze planten. En die twee gaan hand in hand. Hier volgen enkele tips over hoe je de bodem doorheen de seizoenen verzorgt. We beginnen met de herfst!

De betekenis van de woorden met een asterisk vind je in onze Woordenschatlijst, rubriek «Downloadbaar materiaal - Moestuin voor scholen».

DE BODEM ONDERHOUDEN IN DE HERFST

1. DE BODEM BESCHERMEN	1
Hoe doe je dat?	1
Plagen en bodembedekking	2
2. DE BODEM VOEDEN IN DE HERFST	3

Het moestuin seizoen loopt ten einde. Jouw bodem heeft alles gegeven. Het is belangrijk om hem voor het begin van de winter terug aan te sterken.

1. DE BODEM BESCHERMEN

Hoe doe je dat?

Het is uiterst belangrijk om de grond tijdens de winter te bedekken. Het is tijdens deze periode dat de zware regenval de grond aantast, waardoor alle interessante elementen worden weggespoeld en de grond wordt samengeperst als deze onbedekt blijft. Wind en vorst zijn ook aanwezig. Kale grond biedt bovendien niet langer het nodige voedsel voor bodemorganismen, die het tijdens deze lange, moeilijke periode waarschijnlijk zwaar te verduren zullen krijgen. Het is dus belangrijk om de bodem te beschermen vanaf het begin van de herfst.

Je kan de grond op verschillende manieren bedekken:

- **Met een herfst- of winterteelt**

Begin september kan je nog enkele teelten opstarten: zaai snijsla, veldsla, rucola, kervel, postelein, spinazie, tuinkers, radijs, late rapen, kool en winterbloemkool. Plant witlof, winterbloemkool en sjalotten.

In oktober is er minder keuze: zaai wintertarwe en, tot half oktober, veldsla en spinazie (winter). Plant bloemkool (winter), kool (winter), sla (winter), sjalot (herfst), ajuin (herfst) en knoflook (herfst).

In november: zaai tuinboon, plant sjalot (herfst), ajuin (herfst) en knoflook (herfst). Aarzel niet om de grond en je planten te beschermen met een lichte mulch tussen de planten of met een winterdoek. Planten die in deze tijd van het jaar worden gezaaid, zullen niet veel groeien en zullen grote stukken kale grond achterlaten. Let wel op dat je de pas ontkiemde zaailingen niet verstikt onder een dikke laag bodembedekking.

- **Met groenbemesters**

Als je er snel bij bent, kun je spinazie en phacelia zaaien (tot half september). Mosterd kan tot begin oktober gezaaid worden. Rogge, veldboon en winterwikke kunnen tot eind oktober gezaaid worden. Zie «Hfdst». 3 - Groenbemesters» om na te gaan welke groenbemester geschikt is voor jouw bodem en met welk doel je deze kan inzaaien. Sommige groenbemesters zijn niet vorstbestendig, terwijl andere de winter doorkomen. Indien je merkt dat de groenbemester niet snel genoeg groeit of niet voldoende dekking biedt, aarzel dan niet om de groenbemester te bedekken en overvloedig te mulchen.

- **Mulchen met organisch materiaal**

Leg een pak organisch materiaal op de grond van een tiental centimeters dikte. Dit kan natuurlijk met stro, maar je kan ook afgevallen boombladeren gebruiken. Kort grasmaaisel dien je eerder spaarzaam te gebruiken omdat het op plekken kan gaan rotten. Het is beter deze te mengen met ander organisch materiaal. Deze mulchlaag beschermt niet alleen de bodem en voedt ook de bodem daar de mulchlaag geleidelijk aan afgebroken wordt door organismen.

Je kan de bodem ook afdekken met karton of een geotextiel.

Als je met bakken en zakken werkt... Bakken zijn gevoeliger voor vorst omdat ze een kleinere thermische inertie hebben. Dit geldt vooral voor kleine bakken, zakken of verhoogde bakken. Zorg dus voor extra veel mulch. Terracotta potten kunnen breken bij vorst. Zet ze binnen of leg er een laken over bij risico op vorst.

Plagen en bodembedekking

Jouw bodembedekking is een godsgeschenk voor bodemorganismen maar ook een zegen voor naaktslakken die baat hebben bij goede bodembedekking om de winter door te komen en wordt ook sterk gewaardeerd door woelmuizen. Als deze (charmante) dieren veel aanwezig zijn in jouw moestuin, maak dan de mulchlaag niet te dik. Je kan ook natuurlijke vijanden aantrekken om het «probleem» in te dijken.

OM VERDER TE GAAN

www.tournesol-zonnebloem.be >Downloadbaar materiaal>Moestuin>Moestuin voor scholen

Hfst.3 Teelttechnieken - Biologische bestrijding

Hfst.5 Rond de moestuin - Biodiversiteit in en rond de moestuin

2. DE BODEM VOEDEN IN DE HERFST

De herfst is de ideale periode om «trage bemesting» te voorzien die het bodemleven voedt en niet rechtstreeks de planten. Het bodemleven zal het in deze periode ook wat rustiger aan doen. Bodemverbeteraars die tijd nodig hebben om hun minerale elementen vrij te geven onder de werking van bodemorganismen zijn bijvoorbeeld: onrijpe compost, stalmest (van rund of paard, vermijd die van kippen),... Vermijdsnelwerkendemeststoffen omdat deze stoffen uiteindelijk wegspoelen, in het grondwater terecht komen en zo verloren gaan voor de planten.

Verspreid de onrijpe compost of mest over je percelen net voor de winter vóór het mulchen of meng onder de reeds aanwezige mulch. Het zal geleidelijk ontbinden en een rijke bodem creëren. Als de laag dik genoeg is (~10 cm), kan het de mulch vervangen. Heb je enkel rijpe compost? Voeg deze pas toe in het vroege voorjaar.

Als je met zakken/bakken werkt en geen ruimte hebt om compost toe te voegen (of als je niet de middelen hebt om veel compost/mest te vervoeren), kun je organische of minerale bodemverbeteraars in korrel- of poedervorm toevoegen (gedroogde mest, gemalen gesteente,...).

Om de benodigde materialen te vinden of te kopen om jouw bodem te beschermen of te voeden, consulteer *Nuttige adressen voor de moestuin* uit hoofdstuk 10.

